

שירותי טיפול בנפגעי סמים ואלכוהול

ישראל, 2011

www.antidrugs.gov.il

רח' כנפי נשרים 7, גבעת שאול, ת.ד. 3985, ירושלים 91039
טל: 02-5675911, פקס: 02-6513956

שירותי טיפול בנפגעי סמים ואלכוהול

ישראל, 2011

שירותי טיפול בנפגעי סמים ואלכוהול - ישראל, 2010

בישראל קיים מגוון שירותים לטיפול ולשיקום של מכורים לסמים ואלכוהול ובעבור המשתמשים לרעה בחומרים אלה:

- א. אשפוזיות לגמילה גופנית (דטוקסיפיקציה), מרכזים רפואיים לטיפול ולגמילה (מרכזים אמבולטוריים), מרכזים לטיפול תרופתי ממושך במכורים לאופיאטים. מסגרות אלה הן באחריות משרד הבריאות.
- ב. טיפול ושיקום במסגרות של המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות, קהילות טיפוליות לטיפול ולשיקום, מרכזי טיפול המתמחים בטיפול במבוגרים או במתבגרים (מרכזי יום). מסגרות אלה הן באחריות של משרד החוזה.
- ג. ישנן גם תוכניות טיפול במסגרות של שירות בתי הסוהר ותוכניות שיקום ברשות לשיקום האסיר.

מדי שנה פונים למעלה מ-14,000 נפגעי סמים ואלכוהול למערך הטיפול במסגרות המורשות לטיפול בנפגעים אלה. כמחציתם משתלבים במסגרות טיפול או ממשיכים בהליך כלשהו של טיפול. ככל המסגרות שפורטו לעיל רווחת הגישה של טיפול כוללי בראייה ביו-פסיכו-סוציאלית. נפגעי הסמים והאלכוהול משולבים בתוכניות המותאמות לאישיותם, למצבם בעת הפנייה לטיפול, לטיפול קודמים שעברו ולאפשרויות הקיימות במערך הטיפול. נפגעי סמים יכולים להשתלב באחד משני מסלולי הטיפול הקיימים:

1. מסלול שכולל גמילה גופנית ולאחר מכן טיפול אישי, קבוצתי, משפחתי ושיקומי, השלמת לימודים, שיקום תעסוקתי, סיוע בהשתלבות בעבודה והמשך ליווי ומעקב (מסלול הטיפול מותאם לכל מטופל לא תמיד כולל את כל האמור לעיל).
2. מסלול של טיפול תרופתי ממושך (בעזרת מתדון או סובוטקס) בעבור מכורים לסמים אופיאטיים שמצבם אינו מאפשר גמילה מוחלטת.

נוסף על המכורים הפונים לטיפול ישנם רבים אשר אינם מעוניינים בטיפול גמילה או בטיפול תרופתי ממושך. בשל השימוש הממושך בסמים שלעיתים רבות מלווה בהזרקה, חשופים מכורים אלה למחלות זיהומיות קשות (בעיקר צהבת ואיידס) ומהווים סיכון גם לסביבתם. בעבור אוכלוסייה זו מתקיימות פעולות להחלפת מזרקים מזוהמים במזרקים סטריליים ומוצעים שירותים רפואיים בצורה אנונימית, במטרה למזער את הנזקים לעצמם ולסביבתם. הטיפול באוכלוסייה זו מלווה בפעולת יישוג (reaching out). נוסף על השירותים למזעור הנזקים המטרה היא לבנות מערכת של ארון ולגייס את נכונות הפונים להשתלב באחד ממסלולי הטיפול בהתמכרויות. תוכניות אלו, באחריות משרד הבריאות והרשות הלאומית למלחמה בסמים.

חלקו הראשון של המדריך מציג את **מסלולי הטיפול והשיקום** הקיימים; חלקו השני מבהיר את **סוגיית הרישוי של מוסדות לטיפול בהתמכרויות**; חלקו השלישי והעיקרי של המדריך **מפרט את כל מסגרות הטיפול** הציבוריות במימון של המדינה והמסגרות המוכרות והמורשות (נכון למועד כתיבת המדריך 2010), ממוינות לפי איפיונים שונים להקלה על איתורם. רשימה מעודכנת של המוסדות המורשים אפשר למצוא באתרי האינטרנט של משרד החוזה או משרד הבריאות.

המדריך מיועד לסייע לנפגעי סמים ואלכוהול ולבני משפחותיהם במציאת מסגרת הטיפול המתאימה לצורכיהם. כמו כן נועד מדריך זה לסייע לאנשי מקצוע בתחומים של התמכרויות, שירותי רווחה, שירותי בריאות, אכיפה, משפט, חינוך בהכרת מערך השירותים בתחום זה.

אנו מבקשים להודות לדני בודובסקי מהמחלקה לטיפול בהתמכרויות במשרד הבריאות ולסוניה חיזי ויפה צוברי מהרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול על ריכוז המידע וכתיבת המדריך, ולשותפינו בכל המשרדים אשר סייעו בהגהה ובעדכון המידע.

מעט לעת משתנים הפרטים של מסגרות הטיפול, וכך גם מצב הרישוי של כל מוסד. לכן נדרשת זהירות ובדיקה של הפרטים המופיעים במדריך.

באתרי המשרדים הנוגעים בדבר יופיעו קישורים למדריך זה אשר גם יעודכן מעת לעת.

אתר משרד הרווחה:

<http://www.molsa.gov.il/MisradHarevacha/Distress/Addictions>

אתר משרד הבריאות:

<http://www.health.gov.il\samim>

אתר הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול:

www.antidrugs.gov.il

עו"ס איריס פלורנטין

מנהלת השרות לטיפול
בהתמכרויות, משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

ד"ר חיים מהל

ראש תחום טיפול ושיקום
רשות הלאומית למלחמה
בסמים ואלכוהול

ד"ר פאולה רושקה

מנהלת המחלקה לטיפול
בהתמכרויות, משרד הבריאות

תוכן העניינים

7	מסלולי הטיפול ועקרונות הטיפול
7	המסלול של הגמילה המלאה ללא תרופות
7	המסלול של טיפול תרופתי ממושך לגמילה מאופיאטים
9	הרישוי של מרכזי הטיפול וחשיבותו
11	שירותי טיפול ושיקום של נפגעי סמים
11	המסלול של גמילה מלאה ללא תרופות
11	יחידות לטיפול בנפגעי סמים ברשויות המקומיות
13	מסגרות רפואיות לגמילה
15	טיפול ושיקום בקהילה
17	המסלול של טיפול תרופתי ממושך
17	מסגרות ציבוריות לטיפול תרופתי ממושך באמצעות מתדון וסובוטקס
18	מסגרות פרטיות מורשות לטיפול בסובוטקס
18	מסגרות שיקום
19	טיפול בנפגעי אלכוהול ושיקום
19	יחידות של עמותת "אפשר" ויחידות עירוניות לטיפול בנפגעי אלכוהול
20	מסגרות לגמילה גופנית מאלכוהול באשפוז
20	מסגרות פנימייתיות לטיפול ושיקום (קהילות טיפוליות)
21	מסגרות לטיפול באוכלוסיות מיוחדות
21	בני נוער וצעירים
21	יחידות ארציות לגמילה באשפוז
21	מרכזים לטיפול בכני נוער
23	קהילות טיפוליות לנוער
23	נשים ונערות
23	גמילה באשפוז לנשים
24	מסגרות לטיפול בנשים בלבד בתנאי פנימייה או בקהילה טיפולית (מסגרות כלל ארציות)
24	בתים טיפוליים והוסטלים לנערות
24	מטופלים בגין תחלואה כפולה נפשית
24	גמילה באשפוז
25	אשפוז פסיכיאטרי למטופלי תחלואה כפולה נפשית
25	יחידות אמבולטוריות למטופלי תחלואה כפולה נפשית
25	תרמילאים שנפגעו נפשית על רקע של צריכת סמים ואלכוהול
25	קהילות טיפוליות למטופלי תחלואה כפולה נפשית
26	מטופלים בגין תחלואה כפולה גופנית
26	דרי רחוב
27	אסירים וצעירים
28	מתאמים ברשויות המקומיות לנושאי סמים ואלכוהול
31	קבוצות של עזרה עצמית
32	יזה"ר - תכנית להחלפת מזרקים
33	מושגי יסוד
35	כתובות המשרדים האמונים על הטיפול בהתמכרויות

מסלולי הטיפול ועקרונות הטיפול

המסלול של הגמילה המלאה ללא תרופות

מסלול המתאים למכור לסמים או לאלכוהול המעוניין להיגמל באופן מוחלט משימוש בחומרים אלה. המסלול כולל תהליך של גמילה גופנית החייב להתבצע בפיקוח רפואי ותוך הסתייעות בטיפול תרופתי קצר מועד להקלת ההתמודדות עם תסמיני הגמילה. בדרך כלל הגמילה היא במסגרת אשפוזית אך לעתים היא אפשרית גם במסגרת של מרפאה (טיפול אמבולטורי). משך הטיפול הוא בין עשרה ימים לשלושה שבועות.

המכור לסמים יופנה או יפנה בעצמו למחלקת הרווחה המקומית או למרכז גמילה במסגרת אשפוזית וזאת בלוויית מסמכים רפואיים וסוציאליים עדכניים. המכור לאלכוהול יופנה, או יפנה בעצמו לתחנות אזוריות המופעלות על ידי עמותת "אפשר" או הרשות המקומית, לצורך אבחון, גמילה, טיפול ושיקום. למכורים לאופיאטים קיימת גם אפשרות לגמילה מהירה בהרדמה לאחריה נדרש טיפול תרופתי ופסיכוסוציאלי של חצי שנה לפחות. בשל אופייה הקשה והמורכב של מחלת ההתמכרות וההתמודדות עם הכמיהה לסם, ההכחשה של המכור שהוא בכלל מכור, הקשיים והכאבים הפיזיים והנפשיים הצפים ועולים עם הפסקת השימוש, ההשלכות בתחום התפקוד האישי והמשפחתי - נדרשים טיפול המשך ושיקום אינטנסיבי במסגרות בקהילה. קיים מגוון של תוכניות ברמות שונות של אינטנסיביות אשר יש להתאימן למכור בהליכי הטיפול ושיקום. המסגרות הקיימות בארץ לטיפול ולשיקום פסיכו-סוציאלי הן:

- ◆ **מחלקות הרווחה ברשויות המקומיות** - המהוות גם מוקדי פנייה ראשוניים, ובהם מתקיים טיפול פרטני, משפחתי וקבוצתי שנמשך עד שנה וחצי
- ◆ **מרכזי יום** - טיפול יום אינטנסיבי של חמישה ימים מלאים בשבוע הכולל מגוון פעילויות מותאמות ומלווה בטיפול במחלקת הרווחה המקומית.
- ◆ **קהילות טיפוליות** - טיפול במסגרת פנימייה לתקופה ממושכת, עד שנה, על פי עקרונות הקהילה הטיפולית.
- ◆ **הוסטל** - מסגרת המשך המתקיימת בדירות מגורים למשך חצי שנה שבה ממשיך הטיפול והמעקב אחר ניקיון מחומרים פסיכואקטיביים. המסגרת משולבת בקהילה והמטופלים יוצאים לעבודה ומשלמים בעבור הדיור (תנאי מוקדם, סיום טיפול בקהילה טיפולית)
- ◆ **קבוצות של עזרה עצמית** - פגישות של קבוצות מכורים נקיים בלי התערבות ממסדית נערכות ביישובים רבים, בימים ומקומות קבועים. קיימות קבוצות של מכורים נקיים מסמים, אלכוהוליסטים נקיים, בני משפחה של מכורים.

המסלול של טיפול תרופתי ממושך לגמילה מאופיאטים

התמכרות לסמים היא מחלה כרונית-פרוגרסיבית של המוח עם השלכות פסיכו-סוציאליות נרחבות. כתוצאה מהשימוש המתמשך בסמים או באלכוהול נגרמים במוח שינויים המחייבים מענה טיפולי ארוך טווח, ובחלק מהמקרים גם לכל החיים.

אוכלוסיית היעד למסלול טיפול זה הם מכורים לאופיאטים אשר לא הצליחו בטיפולים קודמים במסלול הגמילה המלאה, וחזרו ונפלו לשימוש בסמים ולהתנהגות לא נורמטיבית ולא מתפקדת הנלווית לשימוש.

הטיפול התרופתי הממושך הוותיק והמוכר ביותר הוא המתדון (מוכר גם בשם **אדולן**) ותרופה חדשה יותר היא הבופרנורפין (המוכרת יותר בשמה המסחרי **סובוטקס או סובוקסון**). יעילותן הוכחה במחקרים והן מסייעות בהפסקת השימוש הלא חוקי בסמים אופיאטיים (בעיקר הרואין אך גם אופיום, מורפין וקודאין) ובסמי רחוב אחרים. הטיפול בעזרת סובוטקס הוא חדש יותר מהטיפול במתדון, יעילותו דומה, בטיחותו טובה ותופעות הלוואי מועטות. חסרונו של הטיפול בסובוטקס הוא מחירו הגבוה יחסית, על כן השימוש בו מוגבל בינתיים. משרד הבריאות פועל מדי שנה להרחיב את מעגל המטופלים בתרופה זו. ב-2010 יכניס משרד הבריאות את הסובוקסון, שהוא גרסה משופרת של התרופה.

הטיפול התרופתי מהווה חלק ממכלול ההתערבויות שמוענקות למטופלים **במרכזים לטיפול תרופתי ממושך** במשולב עם **טיפול פסיכו-סוציאלי**, ומטרתן לסייע בייצוב תפקודי והתנהגותי של המטופל לקראת תפקוד נורמטיבי בסיסי, לצד הפסקת השימוש בסמי רחוב.

הפחתת הסטיגמה של מטפלים, אנשי ממסד ומקבלי החלטות כלפי המטופלים באמצעות מתדון או סובטקס עשויה לאפשר את שילובם של חלק מהמטופלים בתוכניות שיקום בקהילה.

גם בעבור המכורים לאלכוהול קיימות בשוק תרופות מספר הניתנות לאורך זמן ומסייעות בהתמודדות עם הכמיהה המתמדת. על מנת להצליח בטיפול, במקביל לטיפול התרופתי נדרש גם טיפול פסיכו-סוציאלי ממושך. משרד הבריאות יכניס במהלך 2010 את התרופה נלטרקסון, שמפחיתה כמיהה לאלכוהול.

הרישוי של מרכזי הטיפול וחיובותו

על-פי החוק במדינת ישראל כל מוסד המטפל במכורים לסמים מחויב בהנפקת רישיון להפעלתו. הרישיון מוגבל בזמן (עד שנתיים או שלוש שנים) והמוסד מחויב לעמוד בתקנים ובאמות המידה המוגדרים בחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במכורים לסמים, 1993, ותקנותיו. במסגרת החוק גם מתקיים פיקוח שוטף על מוסדות אלו, על מנת להבטיח המשך עמידה בתקנים הנדרשים.

המחלקה לטיפול בהתמכרויות שבמשרד הבריאות מפקחת על **המוסדות הרפואיים** (מרכזי גמילה, מרכזים לטיפול תרופתי ממושך בעזרת מתדון או סובוטקס, מרכזים לטיפול בתחלואה כפולה); השירות לטיפול בהתמכרויות שבמשרד הרווחה מפקח על **המוסדות ל"טיפול סוציאלי"** (יחידות עירוניות, מרכזי יום); על המוסדות ל"טיפול משולב" (רפואי וגם סוציאלי) כגון קהילות טיפוליות מפקחים שני המשרדים.

המשרדים האמורים גם אחראים על הוצאת צווי סגירה למוסדות אשר הפרו את תנאי הרישיון; באופן דומה, הם פועלים מכוח החוק להוצאת צווי סגירה למוסדות הפועלים ללא רישיון כנדרש. משטרת ישראל ממנה על אכיפת צווי הסגירה.

כאמור מרכזי הטיפול מקבלים רישיון לתקופה קצובה ולכן, מעמדם המשפטי משתנה מעת לעת. עדיין אין חקיקה מקבילה לגבי מרכזי הטיפול בהתמכרות לאלכוהול אך ישנו פיקוח מטעם משרד הבריאות באמצעות רופאים שפועלים במרכזים לגמילה גופנית.

אזהרה:

הכנסת מטופל למוסד שאינו מורשה כחוק או שתוקף רישיונו פג עלול לסכן את המטופל!

טרם הכניסה למסגרת של טיפול בנפגעי התמכרויות YD שישו לראות את רישיון המוסד ואת תוקפו!

אפשר לבדוק את מצב הרישוי גם באתרי משרד הבריאות (למוסד רפואי או משולב)

או משרד הרווחה (למוסד סוציאלי או משולב)

במשרד הבריאות: המחלקה לטיפול בהתמכרויות טל' 02-6228888

במשרד הרווחה: השירות לטיפול בהתמכרויות טל' 02-6708174

דוגמא לרישיון למוסד רפואי

(כל מסגרת העוסקת בגמילה פיזית - מחוייבת ברישיון זה של משרד הבריאות)

טופס 2 (תקנה 6א)

רשיון מוסד רפואי לטיפול במשתמשים בסמים בתוקף סמכותי לפי סעיף 35 לפקודת בריאות העם, 1940, והתקנות שהותקנו על פיה, אני נותן ל-_____ רשיון לניהול המוסד.

המוסד _____
תיאור סוג המוסד _____
שמענו: _____

העיר/ישוב _____ הרחוב _____ מיקוד _____

תוקף הרישיון: מיום _____ עד יום _____

המנהל הכללי של משרד הבריאות

דוגמא לרישיון למוסד סוציאלי

(כל מסגרת העוסקת בשיקום ללא אחריות על גמילה פיזית - מחוייבת ברישיון של משרד הרווחה)

טופס 4 (תקנה 8)

רשיון

תאריך _____

בתוקף סמכותי לפי חוק הפיקוח על מעונות התשכ"ה-1965, ניתן בזה ל-_____

רשיון לניהול מעון ששמו _____

ומענו _____

תוקף הרישיון: מיום _____ עד יום _____

שר העבודה והרווחה

שירותי טיפול ושיקום של נפגעי סמים

המסלול של גמילה מלאה ללא תרופות

הטיפול במסלול זה הינו ממושך ונעשה במספר מסגרות שונות בהתאם למצבו של המטופל ולשלב הטיפול בו הוא נמצא. תחילתו במרכזים המקרים בפנייה ראשונית ליחידה העירונית לטיפול בנפגעי סמים, המשכה בגמילה גופנית, כאשר עיקר הטיפול ארוך הטווח לאחר מכן - הינו הטיפול הפסיכוסוציאלי.

יחידות לטיפול בנפגעי סמים ברשויות המקומיות

היחידות לטיפול בכוגרים פועלות בשירותי הרווחה ברשות המקומית ובדרך כלל הן המסגרת הראשונה שאליה מגיע המכור לסמים לקבלת סיוע. המכור עובר אבחון פסיכו-סוציאלי ראשוני לקביעת תוכנית הטיפול. הטיפול במסגרת זו נמשך עד שנה וחצי. הטיפול כרוך בהשתתפות עצמית מסוימת.

רשימת היחידות שמחזיקות רישיון בתוקף.

מחוז צפון

מנהל	טלפון	אוכלוסייה	כתובת	יישוב
פתחייה אגברייה	04-6317119		ת"ד 10	אום אל פחם
אימאן עתאמנה	04-6280419		עיריית באקה אל גרבייה	באקה אל גרבייה
רוחמה כהן	04-6586245		שאול המלך	בית שאן
בסאם חמדאן	04-9961931	+ בני נוער	מועצמה מקומית	ג'דידה מכר
ראסם ג'ורבאן	04-6361464		מ"מ ג'סר אל זרקא	ג'סר אל זרקא
חביב מילאד	04-9080653	אזורי	מ"מ דיר אל אסד	דיר אל אסד
שרה מסורי	04-6126100	+ בני נוער	מנא"י 1, אזור תעשייה צפוני, חדרה	חדרה
פנחס וגמן (רחל שפי (נוער)	04-8520407 04-8357116	+ בני נוער	הרצליה 24, חיפה הרצליה 20, חיפה (נוער)	חיפה
מנשה כהן	04-6737832		מרכז חוסן שכונה ד'	טבריה
ליאורה גוברין טפלא	04-8573232	+ בני נוער	ויצמן 71	טירת הכרמל
רחאב זידאני	04-9948226		עיריית טמרה	טמרה
חליליה מויסר	04-6557539		רח' 420, מ"מ יפיע	יפיע
כמיליה מטאנס	04-9966055		מ"מ כפר יאסיף	כפר יאסיף
מסארווה עסאם	04-6536730		מ"מ כפר קרע	כפר קרע
שולה מנחם	04-9088100	+ בני נוער	מירון 35, כרמיאל	כרמיאל
מומי בן סימון	04-6507815		הזית 1	מגדל העמק
כוכי חזן	04-9573296		מעלה חסון	מעלות
אירית בוסידן	04-98795451 04-98795452		בילפלד 4	נהריה
אמאל פאר	04-6574285	+ בני נוער	פאולוס השישי 1	נצרת
אדריאנה כרמי	04-6564915		יודפת 308	נצרת עילית
פתחי אבו יונס	04-6745082		ת"ד 66	סכנין

מנהל	טלפון	אוכלוסייה	כתובת	יישוב
איילה חביב	04-9956025	+ בני נוער	ויצמן 35, עכו	עכו
תמי בר ששת	04-6377494		שביל לתלמיד, דרך למרחב 298/1, פרדס חנה	פרדס חנה
לינדה קבלה	04-6924006		ירושלים 74	צפת
שושנה סוקניק	04-8768402		השקדים 5	קריית ביאליק
רבקה גרפינקל	04-9539234		כיכר הבונים 1	קריית טבעון
אתי לוי	04-8751988	+ בני נוער	סוקולוב 3	קריית ים
משה מלכה	04-6941649	+ בני נוער	טוחמפלדור 33; רמב"ם 19	קריית שמונה
פריד שאהין	04-9059122		הערייה	שפרעם

מחוז מרכז

מנהל	טלפון	אוכלוסייה	כתובת	שם היישוב
ד"ר אסתי אשל	03-6340808	+ בני נוער + מרכז יום	השומר 59	אור יהודה
ארלט מויאל	03-5776454 03-5776452	+ בני נוער	חברון 4	בני ברק
רחל וידל	03-5556128		ירושלים 67	בת ים
בת חן קרני	08-8593577		פינס 5	גדרה
מאסה אבו-חגלה	03-9397702 03-9396436		רח' 127, מ"מ	גלגוליה
סלצברג אהרון	09-9705187	+ בני נוער	בן גוריון 14	הרצליה
טובה בר-לב	03-5025680	+ בני נוער	פנחס לבון 26	חולון
צביה אוחנה	03-9439811 03-9439812	+ בני נוער	שבזי, ת"ד 11	יבנה
ענת ניסקי	09-7677093		בן גוריון 19	כפר סבא
רון גלכוע	08-9145002 08-9145069	+ בני נוער	מודיעין 5, לוד	לוד
חיה יהל	08-9383701		הבנים 9	נס ציונה
משה שמזאלי	09-7960249	+ בני נוער	מ"א לכ השרון	פורת
משה בן דוד	03-9052772 03-9052774 03-9052775/6		גולדנהירש 26	פתח תקווה
צביה שמע	09-8990126		מימון 9, מ"מ	קדימה
איסר באומל	03-5356828	+ בני נוער	וינגייט 22	קריית אונו
ורד לוי	08-9414093		הרצל, מ"מ	קריית עקרון
מ"מ ציפי עורקבי	03-9380146	+ בני נוער	שבזי 64	ראש העין
אילנה כהן	03-9689804		נורדאו 13	ראשון לציון
אירית שיפריש	08-9471857	+ בני נוער מרכז יום	הרצל 1038	רחובות
רחל אפשטיין	08-9221178 02-6232747	+ בני נוער	דני מס 21	רמלה

ירושלים-מח' לש"ח- מזרח	אצפהאני 8, מ. ירושלים	מרכז יום	02-6277955	ראניה האריש
מבשרת ציון	הבוסתנים 6, מ.מ. מבשרת ציון		02-5349775 02-5349781	ורדה בן חורין

מחוז דרום

שם היישוב	כתובת	אוכלוסיה	טלפון	מנהל
דימונה	המלאכה 60, דימונה		08-6556013	אדו מנקיטה
נתיבות	הרמב"ם 11, נתיבות	+ בני נוער	08-9930317	מרים דידי
קריית גת	יהודה 75, קריית גת		07-6811465	יהודה לאגמי
רהט	ת.ד. 8 שכ' 17, עיריית רהט		08-9917421	סלמאן אל-עאסם
שדרות	ככר הנשיא 1, שדרות		08-6620221	שמואל אטיאס

מסגרות רפואיות לגמילה

גמילה גופנית באשפוז

האשפוזיות הינן יחידות של גמילה באשפוז והן התחנה הראשונה בתהליך הגמילה. היחידות, באחריותו של משרד הבריאות, פועלות לקליטה מהירה, לגמילה גופנית ולהכוונה להמשך טיפול. בדרך כלל, משך האשפוז אצל מבוגרים נמשך בין 2-3 שבועות ואצל נוער וצעירים הוא נמשך עד שלושה חודשים. קיימות אשפוזיות ייעודיות המותאמות לאוכלוסיות מיוחדות. הטיפול במרכזי הגמילה הציבוריים כרוך בהשתתפות עצמית חד פעמית. היחידות מיועדות למטופלים מכל הארץ.

גמילה גופנית ללא המשך טיפול איננה יעילה. לצורך שמירת הישגי הגמילה במסגרת האשפוזית חיוני להמשיך בטיפול על פי תוכנית הטיפול המותאמת לכל מטופל.

אשפוזיות ציבוריות¹

שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל	הערות
אשפוזיות לטיפול בהתמכרויות ותחלואה כפולה	המרכז לבריאות הנפש, הצדיק מירושלים 2, ת"ד 4600 באר שבע	08-6401719 08-6401572 08-6401424	08-6401570	ד"ר אלכס קפצן	ללוקים בתחלואה כפולה נפשית
אשפוזיות טמרה	ת"ד 3 טמרה, 24930	04-9944580	04-9944896	וליד דיאב	גם לדוברי ערבית
אשפוזיות מג'ל צעיר (לנוער וצעירים)	ליפתא, ת"ד 2919 ירושלים, 91028	02-5372468	02-5372468	משה קרון	לנוער וצעירים בלבד

1 הטיפול הינו במימון המדינה (למעט השתתפות עצמית) אך המרכזים מצויים בפיקוח משרד הבריאות.

שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל	הערות
אשפוזית מלכישוע לנוער וצעירים עד גיל 25	ד"ר גלבע מלכישוע 19170	04-6488226		אוריה גן	לנוער חילוני ולנוער דתי- מסורתי
אשפוזית מרכז צעדים בית החולים קריית שלמה	ת"ד 168 מושב בני ציון, 60910 (ליד רעננה)	09-7415982	09-7484627	אווי זיו	ללוקים בתחלואה כפולה גופנית ולדרי רחוב
אשפוזית סמים צפון, בית החולים קריית שלמה	ת"ד 168 מושב בני ציון, 60910 (ליד רעננה)	09-7487777	09-7408845	ד"ר מסקין	
אשפוזית יפו	אדם מצקביץ 16, יפו	03-6836251	03-6824130	ד"ר יששכר הרמן	
אשפוזית סמים דרום	רח' העבודה 61, אשדוד	08-6229647	08-6229650	ד"ר איגור גורז'לצן	
יחידה לתחלואה כפולה נפשית במרכז לבריאות הנפש טירת הכרמל	ת"ד 9, טירת הכרמל	04-8559301 04-8559300 04-8559302	04-8559318 04-8559223	ד"ר לודמילה קובלר	

יחידות גמילה אמבולטוריות מסמים

מרפאות ציבוריות (מסגרות יום) שבהן נערך הליך משולב של גמילה גופנית עם טיפול המשך ושיקום.

שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל	הערות
"מטרה", מרכז אמבולטורי	רח' אנילביץ 23, באר שבע	08-6230842		ד"ר דרוין טליאס	
המרכז לטיפול בנפגעי סמים חיפה	רח' הגפן 26, חיפה	04-8520950 04-8523382	04-8517471	פרופ' אלי לוונטל	
המכון הירושלמי לטיפול בבעיות סמים ותחלואה כפולה	יד חרצים 19 קומה 4, תלפיות, ירושלים	02-6714895 02-6715193	02-6715731	ד"ר אמי שופמן	לכלל המכורים וללוקים בתחלואה כפולה נפשית
מרכז אמבולטורי	רח' אדם מיצקביץ 16, יפו	03-6836251 03-6836252	03-6824130	ד"ר יששכר הרמן	

טיפול ושיקום בקהילה

מרכז יום לטיפול במשתמשים בסמים הוא תוכנית לטיפול ושיקום אחרי סיום ההליך של גמילה גופנית ובמקביל לטיפול פרטני. תפיסת הטיפול המנחה היא שהמטופל זקוק למסגרת יומית מובנית של טיפול ושיקום אחרי סיום הגמילה, לייצוב המשך ההינזרות מסמים.

יש עדיפות לטיפול באדם בקהילתו תוך המשך המגורים בסביבה הטבעית. מרכז היום נותן כלים להתמודדות עם הסמים, ועם הסביבה שלעיתים קרובות היא בעייתית ולא תומכת. מאפשר רצף במהלך שהותו במרכז ממשיך האדם בטיפול פרטני ומשפחתי שהחל בו טרם הגיעו למרכז היום, על ידי מטפלו האישי באזור מגוריו טיפול זה יכול להימשך גם בסיום הליך הטיפול במרכז היום.

המטרות העיקריות של מרכז היום הן:

- ◆ גשר תומך ומובנה לעולם ללא סמים, אלכוהול, עבריינות, אלימות והימורים.
- ◆ תרגול אינטנסיבי של מסגרת חיים מובנית עם גבולות וכללים.
- ◆ השתלבות מחדש בחיי הבית והמשפחה.

מרכז היום יכול לכלול גם שירותים נוספים כמו השלמת השכלה והקניית הרגלי עבודה. משך הטיפול המומלץ במרכז משישה חודשים-שנה. רצוי מאוד שלפחות בשלב הסופי יעבוד המטופל במקום מאורגן, ומיד עם תום השהות במרכז היום ימשיך לעבוד באופן מסודר.

רשימה של מרכזי יום

שם היישוב	פריסת השירות	כתובת	טלפון	מנהל
אור יהודה	אזורי	השומר 58	03-6340808	ד"ר אסתי אשל
אור עקיבא	אזורי	הגנים, שכונת בן גוריון	04-86264087	אסתר פרץ
אילת	אזורי	נחשון, בית חוסן	086330072/3	פרידה בן-לולו
אשדוד	מקומי	היהלומים 3	08-8528844	רויטל יעקובוביץ
אשקלון	אזורי	דוד רמז 1	08-6755935	אינה ארצי
באר שבע	אזורי	הטחנה 1	08-6236198	בנימין בוטארשוילי
חיפה	אזורי	מדרגות מילר 6	04-8641442	פנחס וגמן
ירושלים	אזורי	הילל 22	02-6232713	הלה יניב
ירושלים, מזרח	אזורי	אצפהאני 8	02-6277955	יסמין בשיר
נצרת	אזורי	רח' איכסאל	04-6571741	רפא בנה
נתניה	אזורי	שכטרמן 11	09-8820132	חנה לכיש
קריית אתא	אזורי	שלמה בן יוסף 17,	04-8402712	מרים ברום
רחובות	אזורי	הרצל 1038, פ' המדע	08-9470152	אירית שיפריש
תל אביב	מקומי	חטשילד 2	03-5107488	שושנה חרס

מסגרות פנימייתיות לטיפול ושיקום (קהילות טיפוליות, הוסטלים)

הקהילות הטיפוליות מפעילות תוכניות טיפול ושיקום ארוכות טווח: עד שנה במסגרת הקהילה הטיפולית עצמה והמשך טיפול במסגרת הוסטל לאורך חצי שנה. הן מקבלות מועמדים שעברו את תהליך הגמילה הגופנית. הקהילה הטיפולית מייצגת סביבה מובנת עם גבולות ברורים וכן דרישות וקריטריונים מוסריים. -הקהילה הטיפולית רואה בשימוש בסמים הפרעה המשתלבת עם היחלשות התפקוד הקוגניטיבי ובעיות התנהגות, שימוש המבטא סגנון חיים אנטי חברתי ולעתים עברייני. עזרה עצמית ועזרה הדדית הם תנאים הכרחיים כדינמיקה של הקהילה הטיפולית ובתהליך הריפוי. הקהילה הטיפולית היא סביבה חברתית המתוכננת באופן מודע (במסגרת פנימיה) לאפשר לתהליכים הקבוצתיים להירתם לטובת מטרות של טיפול וריפוי.

הקהילות הטיפוליות מופעלות על ידי עמותות ציבוריות שזכו במכרז של משרד הרווחה ובמימון. הפניה לטיפול נעשית ישירות אל מזכירות הקהילה או באמצעות עובד סוציאלי בתחום ההתמכרויות ברשות המקומית. אפשר לקבל פרטים נוספים וטפסי הרשמה מאתרי האינטרנט של כל קהילה, או בפניה טלפונית.

שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל	הערות
בית לחיים - ב"ח קרית שלמה	כפר חרצים	09-7415981/2 09-7415393/4	09-7484627	אוני זיו	אוכלוסיה עם מחלת כרונית שאינה ברת שיקום במסגרת ביתית
הדרך, ליד צומת גולני - עילבון	ת.ד. 537 עילבון 16972	04-9828810 054-2273439 04-9828810	04-9821060	ד"ר אמנון מיכאל	מבוסס על תוכנית 12 הצעדים. כולל תכנית קצרה לנפגעי אלכוהול, ויחידה נפרדת לנשים
מלכישוע	ד"נ גלבוע 19170	04-6488216	04-6584007	מירה כהן	בגירים, נוער, ונוער דתי, צעירים בני 18-24 (השכלה, שיקום ושילוב בתעסוקה)
מסגרת ביתית טיפולית (מב"ט) לנשים	רח' מסדה 26	04-8645568		סמדר לנברג	לנשים בלבד
מרכז אלפטאם	אזור תעשייה טייבה	09-7994088	09-7990820	יחיא איהאב	לערכים בלבד
מרכז צעדים בבית החולים קריית שלמה	כפר חרצים רעננה	09-7415981 09-7415984	09-7484627 09-7469361	אוני זיו	תחלואה כפולה גופנית, דרי רחוב
קהילה טיפולית אילנות	אילנות, ד.ג. לכ השרון 42805	09-8997010 09-8997441	09-8997567	איתן סלע	לכגירים
קהילה טיפולית הרטוב (עמותת בית אור אביבה)	ת.ד. 300 בית שמש 99000	02-9917302	02-9917302	הדר בן שאול	צעירים (עולים חדשים וישראלים): דגש על השלמת השכלה ופיתוח כישורי חיים.
קהילת שילוב - (עמותת בית אור אביבה)	בית החולים שער מנשה	04-6273441 052-7967139	04-6376119	ורד נצר	תחלואה כפולה נפשית
רטורנו	ד"נ שמשון	02-9998244		משה רובכה	נוער (דגם על יהדות), כוגרים, נשים
חח מדבר	מ.א. רמת נגב ד.ג. חלוצה 85518	08-6508000		לימור זיו	לכגירים

המסלול של טיפול תרופתי ממושך

מסגרות אלו מיועדות למכורים אשר לא הצליחו להיגמל באופן מלא משימוש בסמים אופיאטיים אחרי ניסיונות חוזרים ונשנים. כדי להימנע מן הצורך הגופני לצרוך סמים הם הופנו לטיפול תרופתי ממושך שנתמך בתרופות מתדון או סובוטקס. נוסף על הטיפול התרופתי מסתייעים המטופלים בהתערבויות פסיכו-סוציאליות, חינוך לבריאות והדרכה למניעת מחלות זיהומיות מידבקות. בחלק מהמרכזים נעשים גם צעדים ראשוניים לקראת שיקום. יעדי הטיפול לטווח הקצר והבינוני - הפסקה מוחלטת של השימוש בסמי רחוב אופיאטיים, ובסמי רחוב אחרים, מניעת הסכנות לבריאות הטמונות בצריכה של סמי רחוב; הפסקה של פעילות עבריינית הקשורה בשימוש בסמים. יעדי הטיפול לטווח הארוך: קידום המכור לקראת שיקום אישי, משפחתי ותעסוקתי. חלק מהמטופלים יכולים לעבור בצורה מזורגת ובליווי רפואי ופסיכו-סוציאלי ממסלול של טיפול תרופתי ממושך למסלול הגמילה המלאה. הטיפול התרופתי הממושך במרכזים הציבוריים כרוך בהשתתפות עצמית, אך מרבית העלות מכוסה על ידי המדינה. הטיפול התרופתי באמצעות מתדון אפשרי רק במסגרות הציבוריות הייעודיות. הטיפול התרופתי באמצעות סובוטקס אפשרי גם בכל מרכז פרטי שמורשה על ידי משרד הבריאות לטיפול תרופתי ממושך. חלק בלתי נפרד מהטיפול התרופתי הוא הטיפול הפסיכו-סוציאלי הנלווה.

אך ורק מסגרות הטיפול הציבוריות הרשומות להלן מורשות לטפל בהתמכרות לסמים אופיאטיים באמצעות מתדון.

בכל מסגרת אחרת טיפול בהתמכרות בעזרת מתדון אינו חוקי, עלול לסכן את המטופל עד כדי סכנת חיים, ולחשוף את המטפל לתביעה פלילית בגין סחר ושימוש לא חוקי בסמים מסוכנים!

מסגרות ציבוריות לטיפול תרופתי ממושך באמצעות מתדון וסובוטקס

שם היישוב	שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל
אום אל פאחם	מרכז אמבולטורי אום אל פאחם (מתדון+סובוטקס)	ת.ד 575 אום אל פאחם, 30010	04-6310060	04-6310060	עבד עדווי
אזור הגליל המזרחי והעמקים	מרכז טיפול נייד (מט"ן 1)	רח' ציפורי 2, טבריה		נספח למ.א.מ.צ. צפון	יעקב קורין
אזור הגליל המערבי	מרכז טיפול נייד (מט"ן 2)	רח' אופיר 45, חיפה		נספח למ.א.מ.צ. חיפה	יעקב קורין
אשדוד	מתדון אשדוד - מ.מ.א	המתכת 51 אזור תעשייה צפוני, אשדוד	08-8528007	08-8528012	שבתאי לויט
באר שבע	מתדון באר שבע - סלע ב'	פנחס החוצב 14 ת.ד. 17242, באר שבע	08-6283027 08-6277492	08-6278187	חזי שרפסקי
באר שבע	מטרה - מרכז רב תכליתי לטיפול בהתמכרויות	אנילביץ 25, ת"ד 5024, באר שבע	08-6408338	08-6408349	ד"ר דרווין טליאס
דרום	מרכז טיפול נייד (מט"ן) בדרום	אנילביץ 25, ת"ד 5024, באר שבע	08-6230764	08-6230842	ד"ר דרווין טליאס

שם היישוב	שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל
חדרה	מתדון חדרה	ת"ד 381, חדרה	04-6346124	04-6346124 04-6346125	ד"ר לודמילה חלד
חיפה	המרכז לטיפול בהתמכרויות חיפה	רח' הגפן 26, חיפה 35053	04-8523382 04-8520950	04-8517471	פרופ' אלי לוונטל
חיפה	מ.א.מ.ץ לנפגעי סמים חיפה והצפון	רח' אופיר 45, חיפה	04-8677871	04-8660097	יעקב קורין
טבריה	מ.א.מ.ץ לנפגעי סמים - גליל	רח' ציפורי 2, טבריה	04-6725977	04-6725977	יעקב קורין
ירושלים	מתדון ירושלים - מ.מ.	האומן 20, תלפיות ת.ד. 53309, ירושלים	02-6789378	02-6792836	שבתאי לויט
נצרת	מרכז אמבולטורי נצרת (סובוטקס)	ת.ד. 66 נצרת, 16101	04-6571741	04-6566210 04-6463972	עבד עדווי
תל אביב - יפו	מרכז מתדון יפו	אדם מיצקביץ 16	03-6824642 03-6818554	03-6818794	ד"ר יששכר הרמן
תל אביב - יפו	מרכז אביב (מתדון+סובוטקס)	הרכבת 36, תל אביב	03-6870462	03-6390374	מאיה ריפטין
תל אביב - יפו	מרפאת אדלסון, ביה"ח איכילוב	רח' הנרייטה סולד 1, תל אביב, 64924	03-6973226	03-6973822	זאב בלס

מסגרות פרטיות מורשות לטיפול בסובוטקס

החל משנת 2008 מקיימים משרד הבריאות והרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול הכשרות להופאים לטיפול באמצעות בופרנורפין (סובוטקס, סובוקסון). **תעודה המעידה על סיום ההכשרה האמורה כשלעצמה איננה מהווה היתר לנפק תרופה זו.** רופאים שסיימו את ההכשרה רשאים לנפק את התרופה רק במסגרת של מרכז לטיפול שמורשה מטעם משרד הבריאות!!!

שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל
"היבטים"	ברנר 5 תל אביב; רח' טשרניחובסקי 24 חדר 203, כפר סבא	03-6851551	03-6854590 052-5523508	ד"ר סרג'ו מרצבסקי
מרפאת נס	הרצל 54, נתניה	05-44219766 050-6242897	077-3242897	ד"ר בן יוסף אמזרי ד"ר לודמילה חלד
אזמרה	שארית ישראל 37 קומה ג', יפו	050-4490326		ד"ר אביבה וולף

מסגרות שיקום

לאוכלוסייה המטופלת במסלול של טיפול תרופתי ממושך שנתמך במתדון וסובוטקס. קיימת מסגרת יום ניסיונית יחידה בתחום שיקום תעסוקתי:

מקום בארץ	שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל	הערות
באר שבע	סדנה לאימון יצרני (סל"י)	פנחס החוצב 14 ת"ד 17242	08-6283027 08-6277492 08-6652667	08-6278187	חזי שרפסקי	במתחם מרכז סל"ע ב'

טיפול בנפגעי אלכוהול ושיקומם

כללי

תהליך הטיפול במכורים לאלכוהול מחייב מוטיבציה ושיתוף פעולה של המכור. חלק מתופעת ההתמכרות היא ההכחשה של המכור שהוא בכלל מכור. ברוב המקרים רצוי שהמכור לאלכוהול יעבור הערכה ראשונית ואבחון ביחידות הייעודיות ברשויות המקומיות, כאשר לחומרת ההתמכרות ודפוסי השתייה. אחרי הערכה זו אפשר להתחיל את תהליך הטיפול שמתחיל בגמילה גופנית באשפוז או במסגרת אמבולטורית, והמשכו בטיפול פסיכו-סוציאלי ושיקומי. כשל הסיכון הבריאותי (עד כדי סכנת חיים) הכרוך בגמילה הגופנית מאלכוהול, ההליך חייב להיות מלווה ב**פיקוח רפואי** במסגרת שבצוותה מצוי רופא נרקולוג, מומחה לטיפול בגמילה מאלכוהול.

יחידות של עמותת "אפשר" ויחידות עירוניות לטיפול בנפגעי אלכוהול

מידע על הטיפול בנפגעי אלכוהול ועל היחידות של **עמותת "אפשר"** ניתן למצוא באתר משרד הרווחה ובאתר של עמותת "אפשר" טלפון 03-6733228.

שם היישוב	שם המסגרת	פריסה	כתובת	טלפון	מנהל / מרכז
אום אל פחם	שלוחת "אפשר"	אזורי	מחלקת הרווחה	04-6316919	ראמי גבאלי
אשדוד	מרכז אשדוד	אזורי	הראשונים 26	08-8563696	שרית ברכש
אשקלון	מרכז אשקלון	מקומי	דוד רמז 1	08-6755940	ולרי ספוקויני
באר שבע	מרכז באר שבע	אזורי	הרצל 57	08-6206582	אורלי ניסימיאן
בת ים	שלוחת "אפשר"	מקומי	הרצל 29	03-6586902	מרום אלטרוביץ'
ג'דידה-מכר	מרכז "אפשר"	אזורי	ת"ד 5448, 25110	04-9565224	נדיה אסטפאן
ג'יסר אל-זרקה	שלוחת "אפשר"	אזורי	מחלקת הרווחה	04-6361464	נהיל קעדאן
דימונה	שלוחת "אפשר"	מקומי	מחלקת הרווחה	08-6206582	אילנה קרוצ'י
חדרה	מרכז חדרה	אזורי	מנא"י 1, אזור התעשייה	04-6126135	ורדה ביטון
חולון	מרכז חולון	מקומי	פנחס לבון 26	03-5025682	חני סודרי
חיפה	מרכז "אפשר"	אזורי	ההסתדרות 25	04-8424030	אסתי שלו
חיפה	מרכז חיפה	מקומי	הרצליה 20	04-8357120	לימור בן דוד
חצור הגלילית	שלוחת "אפשר"	אזורי	מחלקת הרווחה	04-6790490	קטי ברסלביץ'
טבריה	מרכז "אפשר"	אזורי	הגליל, פסג' רקת	04-6790490	עדי מרקשטיין
ירושלים	מרכז "אפשר"	אזורי	הפלמ"ח 24 ירושלים	02-5617118	יוסי אבנר
כפר סבא	שלוחת "אפשר"	מקומי	בן גוריון 19	09-7675863	דניאל באום
כרמיאל	מרכז "אפשר"	אזורי	המלאכה 16	04-9581655	קוסטה פלסקוב
לוד	שלוחת "אפשר"	אזורי	מודיעין 4	03-9145061	ישי מולגן
מוג'אר	מרכז מג'אר	מקומי	מחלקת הרווחה	04-6780169	מעדי מעדי
מעלות	שלוחת "אפשר"	מקומי	קרן היסוד	04-9573296	קוסטה פלסקוב
נצרת	מרכז "אפשר"	אזורי	רחוב המחצבה	04-6577737	סאמיה אבוליל
נצרת עלית	מרכז נצרת עלית	מקומי	הגבעה 5	04-6564915	איריס בורמיל
נתיבות	שלוחת "אפשר"	מקומי	מחלקת הרווחה	08-6206582	אילנה קרוצ'י

סכנין	שלוחת "אפשר"	מקומי	מחלקת הרווחה	04-6741214	אסמהאן זבידאת
צפת	שלוחת "אפשר"	מקומי	מחלקת הרווחה	04-6790490	טל שרת יהודה
קריית גת	מרכז קריית גת	מקומי	הזית 42	08-6811465	גאולה פרץ
רמת גן	מרכז "אפשר"	אזורי	ארלזוחב 1 ת"ד 10643	03-6733228	אורית דחר
שפרעם	מרכז "אפשר"	אזורי	מחלקת הרווחה	04-9059122	אוסיימה מחאג'נה
תל אביב יפו	שלוחת "אפשר"	מקומי	שד' ירושלים 45 יפו	03-6815206	דניאל באום
תמרה	שלוחת "אפשר"	מקומי	מחלקת הרווחה	04-9948226	איסמעיל אבוליל

מסגרות לגמילה גופנית מאלכוהול באשפוז

שם המסגרת	כתובת	טלפון	פקס	מנהל	הערות
מרכז פסיכיאטרי לבריאות הנפש	ת"ד 4600 באר שבע	08-6401502	08-6401622	ד"ר אלכס קפצן	תחלואה כפולה נפשית בלבד
אשפוזית אלכוהול ארצית "ויקטוריה" עמותת "מעל לסם"	קק"ל 15, בי"ח אברבנאל בת-ים	1800205077 052-4455545			אשפוזית ארצית
מרכז פסיכיאטרי לבריאות הנפש	ת"ד 9 טירת כרמל	04-9559608	04-9812092	ד"ר לודמילה קובלר	תחלואה כפולה נפשית בלבד
אשפוזית תמרה	ת"ד 3, 24930 תמרה	04-9947995 04-9944580	04-9944896 04-5466580	וליד דיאב	למגזר ערבי. משולב עם גמילת מכורים לסמים.
מרכז צעדים בי"ח קריית שלמה	ת"ד 168 מושב בני ציון, 60910 (כפר חרצים)	09-7487777	09-7415981 09-7415984	ד"ר מסקין	תחלואה כפולה גופנית ודרי רוחב בלבד. קבלה מותנית באישור המחלקה לטיפול בהתמכרויות

מסגרות פנימייתיות לטיפול ושיקום

שם המרכז	כתובת	טלפון	מנהל	הערות
הצעד הנוסף	אמיל זולא 8, פתח תקווה	03-9211322	דורון אור	מוסד סוציאלי (אלכוהול)

כל הקהילות הטיפוליות לטיפול בנפגעי סמים מהוות גם מרכזי טיפול ושיקום בעבור נפגעי אלכוהול.

מסגרות לטיפול באוכלוסיות מיוחדות

בני נוער וצעירים

גיל ההתבגרות מתאפיין בחיפוש ריגושים, נטילת סיכונים וסקרנות, הבאים לידי ביטוי גם בהתנסות בחומרים פסיכו-אקטיביים. ההתנסות בעישון, במשקאות אלכוהול או בסמים כשלעצמה גורמת לנזקים גופניים, נפשיים והתפתחותיים ולעתים היא מובילה להתמכרות. בשנים האחרונות קיימת ירידה בגיל התחלת השימוש - ילדים רבים מתנסים באלכוהול, בחומרים נדיפים ובסמים בגיל 11-12. השימוש בחומרים בילדות ובגיל ההתבגרות עלול לגרום לפגיעות בלתי הפיכות.

מטרת הטיפול בבני הנוער היא לסייע לנערים ונערות להפסיק את השימוש ההרסני ולחזור למעגל החיים הנורמטיבי.

יחידות ארציות לגמילה באשפוז

הצורך לטיפול נפרד בבני נוער נובע ממאפייניהם הייחודיים הן בהיבט של התפתחות גופנית ומנטלית הן בהיבט של צרכים רגשיים-נפשיים. כמו כן, אצל בני הנוער קיימים דפוסי שימוש ייחודיים בשילוב עם התנהגויות סיכון נוספות. דבר זה מצריך הליך גמילה משולב בהתערבויות טיפוליות ממושכות יותר.

שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל	הערות
מרכז גמילה לצעירים - מג"ל	ליפתא, ת"ד 2919 ירושלים, 91028	02-5372468 02-5370339	02-5001553	משה קרון	לנוער וצעירים עד גיל 21. הטיפול נמשך עד שלושה חודשים
יחידת גמילה לנוער בקהילה טיפולית מלכישוע	עמותת נוה מלכישוע דב גלבוץ מיקוד: 19170	04-6488216	04-6584007		לנוער וצעירים, אפשרות לטיפול ממשוך בקהילה טיפולית.

מרכזים לטיפול בבני נוער באחריות ומימון משרד הרווחה

יחידות עירוניות/יישוביות

היחידות עירוניות/יישוביות לטיפול בבני נוער העושים שימוש לרעה בסמים ובאלכוהול או מתמכרים לחומרים אלה פועלות בפריסה ארצית ברשויות המקומיות באחריות השירות לטיפול בהתמכרויות שבמשרד הרווחה.

שם היישוב	כתובת	טלפון	שם עו"ס נוער
אור יהודה	רח' השומר 58	03-6340808	ד"ר אסתי אשל
אורנית	ד.ג. אפריים	03-9369821	דורית גנוז
אלפי מנשה	מועצה מקומית	09-7925492	אטי מדרר
אשקלון	אפריים צור 55 (מרכז קהילה ולוגיסטיקה)	08-6748608	שולמית מימון
אפרת	מועצה מקומית	02-993971	דוד פרלה
באר שבע	הטחנה 2, קשב לנוער	08-6270127	שמעון אבינועם
בני ברק	חברון 4	03-5776454/2	ארלט מויאל
בת ים	ירושלים 57	03-5060824	רחל וידל
ג'דידה מכר	מועצה מקומית ג'דידה מכר	04-9961931	בסאם חמדאן
גוש עציון	מ"א אלון שבות	02-9939936	לאה צ'סטרמן
הרצליה	בו גוריון 14	09-9705187	סלצברג אהרון
חדרה	מנאי 1, א. תעשייה צפוני, חדרה	04-6126100	שרה מסורי

שם היישוב	כתובת	טלפון	שם עו"ס נוער
חולון	פנחס לבון 26	03-5025680	אסא בן יוסף
טירת הכרמל	ויצמן 71	04-8573232	ליאורה גוברין טפלא
יבנה	שבזי פינת אבוחצירה, ת"ד 11	08-9439811/2	צביה אוחנה
יחשלים	אגריפס 111 בית עיני	02-6232747	ציפי לפלר
כפר ברא	מ. מקומית כפר ברא	03-9021893	
כפר יונה	רח' מנחם בגין, המועצה המקומית	09-8971154	אלברט מור
כרמיאל	מירון 35	04-9088100	שולה מנחם
לב השרון	מועצה אזורית, מושב פורת	09-7960249	משה שמואלי
לוד	מודיעין 5	08-9145002 08-9145069	רון גלכוע
מגדל העמק	הזית 1	04-6507815	מומי בן סימון
מודיעין	עיריית מודיעין-מכבים-רעות	08-9726150	יעקב אלמוג
נצרת	פאולוס השישי 1	04-6574285	אמאל פאר
נצרת עילית	המורד 1	04-6011580	אדריאנה כרמי
נתיבות	הרמב"ם 11	08-9930317	מרים דידי
עכו	ויצמן 35	04-9956025	איילה חביב
עמק חפר	מועצה אזורית עמק חפר	04-8981620	גלית גרופר
עפולה	וולפסון 9	04-6407443	אלי בניאס
ערד	המחנה הקדמי	08-9951639	עליזה בר און
קריית אונו	וינגייט 22	03-5356828	איסר באומל
קריית ים	סוקולוב 3	04-8751988	אתי לוי
קריית שמונה	טרומפלדור 33; רמב"ם 19	04-6941649	משה מלכה
קרני שומרון	האלון 27, גינות שומרון	09-7920267	רונית שוהם
ראש העין	שבזי 64	03-9380146	ציפי עורקי
רחובות	הרצל 1038, פינת המדע	08-9471857	אירית שיפריש
רמלה	דני מס 21	08-9221178	אילנה שנבל
שומרון	מועצה אזורית שומרון, ברקן	08-9221178	אמיר שמש

מרכזי טיפול של עמותת אל-סם בפריסה אזורית (במימון ופיקוח של משרד הרווחה)

שם היישוב	טלפון	כתובת	מנהל
אור עקיבא	04-6264147	שדרות דוד המלך 515	אייל שנער
הוד השרון	09-7676694 09-7428553	בן גוריון 19, כפר סבא; גורדון 9 הוד השרון	איילת שלו
חיפה	04-8666543	דבורה 4	בתיה ביאלוסטוצקי
מעלות	04-9975161	מעלות תרשיחא	בתיה ביאלוסטוצקי
נתניה	09-8622815	ויצמן 112	אייל שנער
סחנין	04-6749933	עיריית סחנין	בתיה ביאלוסטוצקי
פרדס חנה	077-7660267	רח' הגלעד	אייל שנער
קרית מלאכי	08-8609006	רמב"ם 35	רונית בן אפריים
ראשון לציון	03-9696206	האחים זייגר 5	רונית בן אפריים
רחובות	03-9696206	גולדברג 6	רונית בן אפריים
רעננה	09-7603354	כנרת 4	ד"ר תמר קיזר
תל-אביב	03-5462076	פקיעין 7	ענת הוצלר

יחידות נוספות בפריסה אזורית (חלקן באחריות ומימון משרד הרווחה)

שם היישוב	טלפון	כתובת	מנהל
אשדוד	08-8562264	סיני 27, אשדוד	לילי צרויה
באר שבע (קשב)	08-6236198	הטחנה 2	שמעון אבינועם
טייבה, אלפטאם	09-7994088	אזור התעשייה טייבה	יחיא איהאב
ירושלים	02-6210999	שלומציון המלכה 18	שבתאי עמדי
עמק הירדן ורמת הגולן (התחנה)	04-6751207	מועצה אזורית עמק הירדן	צפי ליברמן

מרכזי יום לבני נוער - מרכזי יום הם אזוריים ונותנים טיפול לתושבי העיר והאזור.

שם היישוב	שם המסגרת	טלפון	כתובת	מנהל
אשדוד	מרכז יעוץ לנוער - אשדוד	08-8562264	סיני 27	לילי צרויה
אשקלון	מרכז יום (במרכז לשיקום מקצועי)	08-6753477 08-6748605	רמז 1	כרמית אוחיון
באר שבע	"קשב לנוער"	08-6236198	הטחנה 2	שמעון אבינועם
ירושלים	"אם הדרך"	02-6716501	דרך חברון 53 ירושלים	אולגה בן אדיבה
מ.א. שומרון	"מען"	02-5839699	איתמר	חנה אורים
נצרת עלית	מרכז יום לנוער	04-6082322	ציפורי 15	אדריאנה כרמי
רחובות	מרכז יום לנוער	08-9470152	הרצל 1038, פינת המדע	עופרה חראזי

קהילות טיפוליות לנוער

מסגרות של טיפול ושיקום בתנאי פנימייה לבני נוער עם בעיית סמים לאחר שעברו גמילה גופנית. המסגרות הן כולל ארציות ורשאים לפנות אליהן נערים או נערות ללא קשר למקום מגוריהם. המסגרות זכו במרכז של משרד הרווחה, פועלות באחריותו.

שם המרכז	כתובת	טלפון	מנהל	הערות
רטורנו	ד"ר שמשון	02-9998244	איציק יצחקי	מרכז לבני נוער דתי-חרדי
מלכישוע בני נוער	ד"ר גלכוע מלכישוע 19170	04-6488226	אוריה גן. מנהלת הטיפול: סיגל בלך	לנוער חילוני ולנוער דתי-מסורתי גילאים 18-24
מלכישוע אפיק לצעירים	ד.ג. גלכוע, מלכישוע	04-6488230	רותם אייזנר	משולב פנימייתי

נשים ונערות

נשים רגישות יותר מאשר גברים להשפעות הגופניות והנפשיות של השימוש באלכוהול ובסמים. אצל נשים קיימים היבטים ייחודיים של שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים בהם ניצול מיני, בעיות ומחלות בתחום הפריין, פגיעה בעובר וביולוד, קשיים בתפקוד אמה! הבידוד החברתי, טראומות, התנהגות קורבנית ורגשות אשם משולבים במצבים גופניים ונפשיים קשים. כל אלה מחייבים גישות טיפוליות ייחודיות כדי להנגיש את השירות ולהגדיל את ההתמדה בטיפול ואת סיכויי השיקום שלהן. חלק מהרשויות המקומיות מפעילות מסלול יחודי לנשים.

גמילה באשפוז לנשים

עדיין אין כיום יחידה ייעודית לגמילה באשפוז לנשים בלבד, אולם קיימים מענים והתייחסות מיוחדת לנשים בכל היחידות לגמילה.

מסגרות לטיפול בנשים בלבד בתנאי פנימייה או בקהילה טיפולית (מסגרות כלל ארציות)

שם המסגרת	כתובת	טלפון	שם מנהל/מרכז	הערות
מבט נשי	מסדה 26, חיפה. שלוחה: הס 3, חיפה	04-8645568	סמדר למברג	קהילה טיפולית יעודית לנשים בלבד. הצוות נשים בלבד
הדרך	ת.ד. 537 עילבון 16972	04-9828810 050-8878595	ד"ר אמנון מיכאל	יחידה נפרדת לנשים
אילנות	דגלב השרון 42805	09-8997010	איתן סלע	שירות ייחודי לאמהות וילדיהן הצעירים

מרכזי יום לנשים

שם המסגרת	כתובת	טלפון	שם מנהל/מרכז	הערות
מרכז יום אשדוד	היהלומים 3, אשדוד	08-8528844	תמי כחלון	לאזור הדרום
מרכז יום באר שבע	הטחנה 1, באר שבע	08-6236198	בנימין בוטאשוילי	לאזור הדרום

בתים טיפוליים והוסטלים לנערות

הבתים הטיפוליים לנערות נפגעות סמים ואלכוהול מופעלים על ידי עמותת נווה מלכישוע ומעניקים מסגרת חינוכית-טיפולית לנערות שחוו מצוקה ושימוש לרעה בחומרים. הבתים מיועדים לנערות בנות 14-18 ומשך השהות בבתים הוא עד שלוש שנים (להשלמת הלימודים בכיתות 'ו' - 'ב'). הנערות משתלבות במערך החינוכי והחברתי באזורפועל באחריות ומימון משרד הרווחה

שם המסגרת	כתובת	טלפון	שם מנהל/מרכז	הערות
<u>הבית בטירת צבי</u>	מלכישוע ד"נ גלכוע 19170, טירת צבי	04-6078737	מרים גולדשמידט	לנערות בסיכון ממשפחות דתיות
<u>בית סנונית</u>	מלכישוע ד"נ גלכוע 19170, כפר רופין	04-6068318	איילת יציב	לנערות בסיכון

מטופלים בגין תחלואה כפולה נפשית

מכורים הסובלים בו זמנית מהתמכרות לסמים, אלכוהול או חומרים אחרים וממחלה נפשית יכולים לקבל שירותי טיפול באחת או יותר מהמסגרות הייחודיות ללוקים בתחלואה כפולה נפשית. הטיפול מתחיל בגמילה גופנית במסגרת אשפוז יעודית או בייצוב המצב הנפשי במסגרת פסיכיאטרית, טיפול המשך אפשרי הינו בקהילה טיפולית יעודית. כמו כן ניתן להשתלב ביחידות האמבולטוריות הייעודיות. אוכלוסייה זו זכאית בעיקרה להכרה לנכות על רקע המחלה הנפשית ולהיבחן לזכאות לסל שיקום בהתאם.

גמילה באשפוז

גמילה גופנית לאוכלוסייה זו מחייבת מסגרת אשפוז ייחודית על מנת לתמוך בתהליך הגמילה מחומרים ממכרים ובמקביל לייצב את המצב הנפשי של המטופל. כיום קיימת מסגרת יחידה שמתמחה בתחום, בבאר שבע, ומיטות ייעודיות במרכז לבריאות הנפש בטירת הכרמל:

יישוב	שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל
באר שבע	מרכז לבריאות הנפש	ת.ד. 4600	08-6401502	08-6401622	ד"ר אלכס קפצן
טירת כרמל	מרכז לבריאות הנפש	ת.ד. 9	04-9559608	04-9812092	ד"ר לודמילה קובלר

אשפוז פסיכיאטרי למטופלי תחלואה כפולה נפשית

במקרים של חוסר איזון נפשי אצל הסובלים מתחלואה כפולה אפשר לקבל מענה אשפוזי שמתמקד בייצוב המצב הנפשי תוך טיפול בהתמכרות במחלקות ובמרכזים אלה לבריאות הנפש:

יישוב	שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס
באר שבע	מרכז לבריאות הנפש	ת.ד. 4600	08-6401502	08-6401622
בת ים	בי"ח אברבנאל	קק"ל 15	03-08422909	03-6583503
טירת כרמל	מרכז לבריאות הנפש		04-9559608	04-9812092
פרדסיה	בי"ח לב השרון, מחלקה פתוחה	ת.ד. 4600	09-89811110	
עכו	בי"ח מזרע	ד.ג. אשרת עכו 25201	04-9559595	

יחידות אמבולטוריות למטופלי תחלואה כפולה נפשית

יישוב	שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל
אשדוד	מאור	רח' העבודה 61	08-6229639	08-8562772	אפרת בר
באר שבע	מטרה	רח' מרדכי אמחליץ 25	08-6408338	08-6408349	ד"ר טליאס דרוין
ירושלים	המכון הירושלמי לטיפול בבעיות סמים ותחלואה כפולה	יד חרוצים 19 קומה 4, בית היצרנים תלפיות	02-6714895 02-6715193	02-6715731	ד"ר אמי שופמן

תרמילאים פגועי נפש על רקע של צריכת סמים ואלכוהול

אצל תרמילאים הסובלים מבעיות נפשיות לאחר שהשתמשו בסמים במהלך טיול בחו"ל או מסיבות טרנס/רייב בארץ (בעיקר סמי קנבוס וסמי הזיה) התגובה נובעת ישירות בשל השפעת הסמים או עקב התעוררות של מחלת נפש ראשונית. מטופלים אלה יכולים לקבל מענה במחלקות הפסיכיאטריות של בתי החולים ובמרכזים לבריאות הנפש ברחבי הארץ, לאחר פנייה לחדר מיון. מסגרות אלו הינן ציבוריות והאשפוז בהן אינו כרוך בתשלום. קיימת גם מסגרת ייעודית פרטית לאוכלוסייה זו שהוקמה ומופעלת על ידי עמותה בפיקוח משרד הבריאות ומשרד הרווחה.

מסגרות ציבוריות

מחלקות פסיכיאטריות של בתי חולים ומרכזים לבריאות הנפש בכל הארץ.

מסגרות פרטיות

יישוב	שם המרכז	כתובת	טלפון	פקס	מנהל	הערות
שדות ים	כפר איזון	שדות ים, ד"ר מנשה 38805	04-6100992 04-6100993	04-6100994	עמרי פריש	מסגרת פרטית לצעירים בני 18-35 אשר נפגעו נפשית משימוש בסמים הזיוניים

קהילה טיפולית למטופלי תחלואה כפולה נפשית

קהילה טיפולית ממושכת לאנשים מאובחנים כבעלי תחלואה כפולה נפשית כרצף טיפולי לאחר גמילה גופנית. המסגרת נמצאת בפיקוח ובמימון משולבים של משרד הרווחה ומשרד הבריאות.

מנהל	פקס	טלפון	כתובת	שם המרכז	יישוב
ורד נצר	09-8997567	09-8997441	ד"ר לב השרון 42805 במתחם ביה"ח שער מנשה	"שילוב" אילנות - בית-אור-אביבה	השרון
אוויו זיו	09-7484627	09-7415981/4	ת"ד 168 מושב בני ציון, 60910	קריית שלמה	חרוצים

מטופלים בגין תחלואה כפולה גופנית

מכורים לחומרים פסיכו-אקטיביים הסובלים מבעייה גופנית המחייבת התייחסות רפואית מיוחדת בעת הטיפול לגמילה יכולים לקבל מענה במסגרת אשפוז ייעודית. הקבלה למסגרת מותנית באישור המחלקה לטיפול בהתמכרויות במשרד הבריאות לאחר הצגת המסמכים הרפואיים והסוציאליים על ידי הגורם המפנה. לא נדרשת השתתפות עצמית באשפוזית זו. המסגרת זכתה במרכז של משרד הרווחה ופועלת באחריותו. בשל השילוב של מחלת ההתמכרות עם מצב גופני ירוד/בעייתי נדרש ברוב המקרים טיפול המשך מותאם באחריות משרד הרווחה והרשות המקומית, או במצבים סיעודיים מורכבים - באחריות משרד הבריאות או קופות החולים.

אשפוזית גמילה תחלואה כפולה גופנית:

הערות	מנהל	פקס	טלפון	כתובת	שם המרכז	יישוב
קבלה מותנית באישור המחלקה לטיפול בהתמכרויות	ד"ר מסקין	09-7408845	09-7487777	ת"ד 168 מושב בני ציון, 60910	מרכז צעדים אשפוזית ב"ח קריית שלמה	חרוצים

דרי רחוב

יחידה אשפוזית לטיפול בתחלואה כפולה פיזית ובדרי רחוב

גמילה באשפוז מאלכוהול וסמים של דר רחוב המוכר על ידי היחידה לדרי רחוב במשרד הרווחה אינה כרוכה בתשלום של השתתפות עצמית, לאחר אישור הבקשה על ידי המחלקה לטיפול בהתמכרויות במשרד הבריאות. האשפוז יעשה באשפוזית לתחלואה כפולה גופנית. בתום שלב הגמילה הגופנית ישנו טיפול המשך באחריות היחידה לדרי רחוב של משרד הרווחה.

מנהל	פקס	טלפון	כתובת	שם המרכז
ד"ר מסקין	09-7408845	09-7487777	ת"ד 168 מושב בני ציון, 60910	אשפוזית לגמילה*
אבי שמולביץ אוויו זיו	09-7484627	09-7415981/44	ת.ד. 168 מושב בני ציון 60910	היחידה למצבים ירודים במיוחד*
אביגיל אבידור	09-7484627	09-7415981/4	מושב חרוצים ת.ד. 102 רעננה	מרכז צעדים יחידה לאבחון טיפול ושיקום*
דורון אור	03-9211322	03-9211322	אמיל זולא 12 פתח תקוה	הוסטל שיקומי לדרי רחוב ואלכוהוליסטים*
אני זילברמן	09-7484627	09-7415981/4	מושב חרוצים ת.ד. 102 רעננה	בית לחיים שחר אחר - שיקום אחר*

* מופעל ע"י ב"ח קריית שלמה במושב חרוצים.

אסירים ועצירים

שירות בתי הסוהר (שב"ס) מחזיק בין כתליו כלואים רבים המכורים לאלכוהול וסמים. קיים מגוון של שירותי גמילה וטיפול בבתי הסוהר. הטיפול הפסיכו סוציאלי דומה לזה הנתון במסגרות חיצוניות וכולל עקרונות של קהילה טיפולית ושיטת 12 צעדים. כמו כן, יש אפשרות לטיפול תרופתי ממושך באמצעות מתדון או סובוטקס. סוג הטיפול מוכתב בין השאר ממשיך המאסר שעל הכלוא לרצות וממעמדו (מאסר או מעצר)..

מסגרות של גמילה, טיפול ושיקום בשב"ס

בית הסוהר	שם	מיקום	הערות
אופק	חינוך למניעה ושיקום בני נוער	סמוך לאבן יהודה	לאוכלוסייה של עצירים עד גיל 21
אשל	אגף לטיפול בנפגעי סמים	סמוך לכאר שבע	מקום גם מרכז שיקום
אשמורת	מחלקות לטיפול בנפגעי סמים	סמוך לכפר יונה	לאסירים טעוני הגנה
בית מעצר ניצן	גמילה גופנית	סמוך לרמלה	לעצורים עד סיום ההליך המשפטי ואסירים בהליכי מעבר
השרון	טיפול בנפגעי סמים ושיקום	סמוך לאבן יהודה	יחידת גמילה ואגף של שיקום תעסוקתי
חרמון	מרכזי גמילה ארצי	סמוך לכרמיאל	שיקום על פי עקרונות הקהילה הטיפולית
מעשיהו	מרכז שיקום	סמוך לרמלה	שיקום תעסוקתי, אין טיפול בהתמכרות
נווה תרצה	אגף לטיפול בנפגעות סמים	סמוך לרמלה	לנשים מכורות
צלמון	אגף לטיפול בנפגעי סמים	סמוך לכרמיאל	שיקום על פי עקרונות הקהילה הטיפולית
שיטה	אגף לשיקום	סמוך לבית השיטה	שיקום תעסוקתי

אסיר שמשתחרר בשליש מופנה לטיפול היחידות העירוניות לטיפול ברשויות המקומיות ומלווה בפיקוח של הרשות לשיקום האסיר

טיפול תרופתי ממושך (מתדון וסובוטקס) בשב"ס

אפשר להמשיך בטיפול תרופתי במתדון או סובוטקס במתקני שירות בתי הסוהר (שב"ס) למי שטופלו במסלול זה טרם כניסתם למתקן הכליאה. ישנה גם אפשרות להתחיל טיפול תרופתי זה במסגרת מתקני שב"ס כפוף לאמות המידה שנקבעו. קבלת הטיפול התרופתי האמור כפופה לאישור הרופא הנרקולוג של המתקן.

עצירים שמטופלים במתדון או סובוטקס והגיעו למתקן שירות בתי הסוהר ללא התרופות יציגו בפני הכלאים ובפני הרופא התורן את כרטיס הטיפול שלהם על מנת לאפשר יצירת קשר עם המטפלים ולוודא הצורך בטיפול והמינונים להמשך הטיפול.

שירות זה אמור להינתן בכל אחד ממתקני שב"ס, כפוף למסמכים האמורים ולאישור של רופא נרקולוג.

אסיר המטופל במתדון או סובוטקס העומד בפני שחרור ממאסר מבוצע תהליך של הכנה להעברתו להמשך טיפול במסגרת ציבורית אזרחית הסמוכה למקום מגוריו על מנת לוודא רצף טיפול.

מתאמים ברשויות המקומיות לנושאי סמים ואלכוהול

המערך הקהילתי של הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול הוא רב-תחומי ונותן מענה יישובי כולל בתחומים אלה: חינוך, מניעה והסברה; טיפול בנפגעי סמים ושיקומם; טיפול בבני נוער בסיכון; פעילויות משולבות עם זרועות אכיפת החוק.

ראש תחום פיתוח קהילתי: אורנה שביט 052-4703865; 02-5675934.
 מנחים כוללניים איזוריים: סוזן בן-עזרא 052-4703205; סיון גולדמן 052-4703874; בלה גולדנברג 052-4703862;
 חדווה דנינו 052-4-703861; ואליד חדאד 052-4703864; ברניס מלכה 052-4689090.

רשימת מתאמים ישוביים למאבק בסמים:

טל' בעבודה	כתובת בעבודה	מתאם/ת	יישוב / מועצה אזורית
04-6317119 (פ) 04-6310896	עיריית אום אל פאחם 30010	מוחמד מתמיד (*)	אום אל פאחם
054-4910500		סימה שמיט	אופקים
טלפקס: 04-6261695	עיריית אור עקיבא אור עקיבא 30600	שלומי שגב (*)	אור עקיבא
08-6338031 טלפקס: 08-6337004 08-6337027	מרכז בראשית, רשת המתנ"סים ת.ד. 918, אילת	ציפי טליאס	אילת
08-8625000 (פ) 08-8655723	הרשות העירונית למאבק בסמים, רח' חיים משה שפירא, ת.ד. 5203, אשדוד 77560	סימונה מורלי	אשדוד
08-6748707 (פ) 08-6748702	לשכת מנכ"ל ת.ד. 9001, מרכז נפת, אשקלון 78190	אורלי פולט	אשקלון
08-8509826 (פ) 08-8509789	מח' לשירותים חברתיים, מ.א. באר טוביה 83815	אילת שחר - דיישט	באר טוביה
08-6278787 (פ) 08-6237820	הרשות העירונית למלחמה בסמים, ת.ד. 15, עיריית באר-שבע 84100	שמואלה קושניר	באר שבע
04-6424555 (פ) 04-6421556	מועצה אזורית בוסתאן אל-מראג' ת.ד. 1072, עפולה עילית 18550	עאמד זועבי	בוסתאן אל-מראג'
03-5080025 שלוחה 231 או 228	הרשות העירונית למניעת אלימות סמים ואלכוהול, החברה לתרבות פנאי וספורט, רח' רהב 7, בת-ים	עידית גינדי	בת-ים
03-5319270 (פ) 03-5323558	בן גוריון 24, עיריית גבעת שמואל 51905	אילנה רבין - נחום	גבעת שמואל
04-6969792 (פ) 04-6963739	מ.א. גולן, ת.ד. 13 קצרין 12900	דובי גלר	גולן
08-6563241	עיריית דימונה, מרכז מסחרי, דימונה 86000	ענת ברוך	דימונה
03-9000543 (פ) 03-9000536	קרית המועצה, נווה ירק, ת.ד. 500, מ.א. דרום השרון 49945	ענת טוינה	דרום השרון
04-8478219	מח' לשירותים חברתיים, מועצה אזורית זבולון כפר המכבי 30030	קורנית משעל	זבולון
03-9722860/1 (פ) 03-9722854	מח' רווחה - אגף תורה דג. מרכז 73100	פורת הדס	חבל מודיעין

טל' בעבודה	כתובת בעבודה	מתאם/ת	יישוב / מועצה אזורית
04-6303789 04-6337316 (פ)	אגף הרווחה, עיריית חדרה, רח' הגיבורים 67, חדרה 38255	מלי מלכין	חדרה
03-5027193 300 לשכה 03-5014897 (פ)	לשכת ראש העיר, רח' ויצמן 58, חולון	סמדר בן אהרון	חולון
04-8136242 04-8136253	מועצה אזורית חוף הכרמל	אסנת גבע	חוף הכרמל
04-8673532 04-8356844	עיריית חיפה, יל' פרץ 32, קומה 8, ת.ד. 32, חיפה	אורית שפיר	חיפה
04-8576199 04-8573235 (פ)	מח' לשיחות חברתיים עיריית טירת הכרמל ת.ד. 49, טירת הכרמל 39100	סבינה - שייקובסקי	טירת הכרמל
04-9943868 04-9946526 04-9943529 (פ)	הרשות העירונית למלחמה בסמים, עיריית טמרה, ת.ד. 63, טמרה 24930	שאדי סובח	טמרה
08-9433331 08-9433332 08-9433341 (פ)	עיריית יבנה, ת.ד. 3 יבנה	רחל דביר	יבנה
02-6254033 02-6232713 02-6232947 (פ)	האיגוד הירושלמי למלחמה בסמים, רח' הלל 22 ת.ד. 2919 ירושלים 91028	הלה יניב	ירושלים
	מועצה מקומית כאכול	סאלח בוקאעי	כאכול
09-8971192 09-8971194 (פ)	מתאמת המאבק בסמים, מ.מ. כפר יונה רח' הרצל 13 ת.ד. 45 כפר-יונה 40300	יטבת פלטר - דיציאן	כפר יונה
09-7669766 09-7659253 (פ)	הרשות העירונית למלחמה בסמים, עיריית כפר סבא, וייצמן 135, כפר סבא	שירלי זלצר	כפר סבא
04-9088100 04-9885634/6 04-9085555 04-9581655 (פ)	עיריית כרמיאל מח' רווחה כרמיאל 20100	ברלה סנדל	כרמיאל
09-7960231 09-7960255 (פ)	דואר תל מונד מ.א. לב השרון 40600	ליחן גלאם	לב השרון
08-9145099	אגף שח"מ, מנהל רווחה, מודיעין 4 לוד	שולי יחיאל	לוד
04-6780169	ת.ד. 5368, מועצה מקומית מג'אר 14930	סאלח שיני	מג'אר
04-6507811 04-6440623 (פ)	מחלקת הרווחה עיריית מגדל העמק	שירלי אלקובי	מגדל העמק
04-9598415	מ.א. מגידו, ת.ד. 90001, עפולה 18120	הגר בן שלום	מגידו
08-9718262 08-9721029 (פ)	רח' פישטן 1, פינת דם המכבים, עיריית מודיעין, אגף חינוך, מודיעין 71700	ליאת אביזמר	מודיעין
02-5418813	עיריית מעלה אדומים, ת.ד. 20 מעלה אדומים	חנה קראוס	מעלה אדומים
04-6177360 04-6177395 (פ)	מתאם המאבק בסמים, מ.א. מנשה מרכז אזורי מנשה ד.ג. חפר 73845	דודו כהן	מנשה
04-9855036 04-9855056 (פ)	עיריית נהריה, שדרות הגעתון 19, נהריה 22100	תמי חצ'אל	נהריה
04-6575825 04-6575828	אגף לשרותים חברתיים, ת.ד. 367, נצרת	מרים חאג' - חורי	נצרת
04-6564915	יודפת 5, היחידה לטיפול בהתמכרויות לשכת הרווחה עיריית נצרת רח' הגלבוע 16 נצרת עלית	יבגני קומרניצקי דואר לשלוח לאדריאנה כרמי	נצרת עלית
04-9956000	עירית עכו, ת.ד. 2007 עכו 24100	משה אבוטבול	עכו

טל' בעבודה	כתובת בעבודה	מתאם/ת	יישוב / מועצה אזורית
04-6065802 04-6065800 (פ)	מועצה אזורית עמק המעיינות, ד.ב. בקעת בית שאן 11710	רותם אלטמן	עמק הירדן
04-6065802 04-6065800 (פ)	מועצה אזורית עמק המעיינות, ד.ב. בקעת בית שאן 11710	רותם אלטמן	עמק המעיינות
050-697008 09-8981636	ליד מדרשת רופין 40250 מועצה אזורית עמק חפר	דנה שמש	עמק חפר
04-6520111 04-6520000 (פ)	ת.ד. 90000, עפולה 18120	לילך כהני	עמק יזרעאל
04-6520369 04-6523459 (פ)	עיריית עפולה 18100	עדנה סופר	עפולה
03-9052456 03-9052489 03-9348178 (פ)	הרשות העירונית למלחמה בסמים ת.ד. 1, עיריית פתח תקווה 49100	רחל פומרצ'יק	פתח-תקווה
09-8902900 09-8902924 09-8902929 (פ)	מועצה מקומית קדימה, רח' הרצל 1 קדימה 60920	רותי זילבר	קדימה - צורן
04-6969687	מתאם מאבק בסמים, מועצה מקומית, ת.ד. 28, קצרין 12900	מירב שני	קצרין
	הנשיא 54 עיריית קרית אונו	חן ארד	קרית אונו
08-6813206	ראש העיר קרית גת, עיריית קרית גת, כיכר פז 1 מיקוד 28000 הפרדס 65, קרית גת	פועה אזולאי	קרית גת
03-9656257 03-9507775 03-9503568 03-96794554 (פ)	הרשות העירונית למאבק בסמים, רח' הכרמל 20, ת.ד. 7, ראשל"צ 75264	דוד בן-שושן	ראשון לציון
08-9492821 08-9491986 (פ)	עירונוע, בנימין 4 רחובות	חני שרון	רחובות
	מועצה מקומית ריינה, ת.ד. 132 כפר ריינה 16940	בסול אחמד פארוק	ריינה
08-9771513 08-9771893 (פ)	אגף החינוך, עיריית רמלה, שמשון הגיבור 15, רמלה	יואב נדב	רמלה
03-7602484 03-7602483 (פ)	רשות למניעת אלימות והתמכרויות, רח' יצחק שדה 4, רמת השרון	פזית הק	רמת השרון
03-9794530 03-9794118 (פ)	האודם 63, מועצה מקומית שוהם 73142	תמי נוחם	שוהם
03-9061137 03-9061133 (פ) 03-9066411 (פ)	מועצה אזורית שומרון, ת.ד. 1, אזור התעשייה, ברקן 44820	מיכל הלל	שומרון
08-6851234 08-6806220 (פ)	מועצה אזורית שער הנגב ד.ב. חוף אשקלון 78100	נפתלי סיון	שער הנגב
04-9059125 04-9500178 (פ)	עיריית שפרעם, ת.ד. 3 שפרעם 20200	סעיד חטיב	שפרעם
03-7240967 03-7240110 (פ)	בניין עיריית ת"א, רח' איבן גבירול 69 קומה 10, ת"א	יואב בן-ארצי	תל-אביב

קבוצות של עזרה עצמית

בישראל קיימות קבוצות לתמיכה ועזרה עצמית לנפגעי התמכרות לסמים ולאלכוהול ולבני משפחותיהם והן חלק מרשת עולמית של קבוצות לעזרה עצמית.

אנ-איי (NA - Narcotics Anonymous) - מכורים אנונימיים בישראל. מפגשים של קבוצות לעזרה עצמית ולתמיכה קבוצתית שנועדו למכורים לסמים שנגמלו או רוצים להיגמל.

טלפון	כתובת	אזור
050-5947837		קו חם ארצי
050-7408966		הקו החם של אזור דרום
03-6886465	רחוב המקצוע 6 תל אביב 67772	משרד שירות של מחוז ישראל

נר-אנון (Nar-Anon) - קבוצות תמיכה בני משפחה של מכורים לסמים המתמודדים עם הקשיים בעקבות ההתמכרות של בן משפחתם. באתר נר-אנון ישראל ניתן למצוא רשימה של מפגשים. הקו החם: 050-5845886. האתר העולמי של נר-אנון

איי-איי (AA-Alcoholics-Anonymous) - אלכוהוליסטים אנונימיים. מפגשים של קבוצות לעזרה עצמית ותמיכה קבוצתית שנועדו לאלכוהוליסטים שנגמלו או רוצים להיגמל. באתר של אלכוהוליסטים אנונימיים בישראל ניתן למצוא לוח זמני פגישות, אלכוהוליסטים אנונימיים בישראל.

יזה"ר - תכנית להחלפת מזרקים

תכנית להחלפת מזרקים מתקיימת בכמה מוקדים שונים בישראל, כפי שמפורט בטבלה. מכורים יכולים לקבל מזרקים נקיים, ללא עלות כספית, במטרה לסייע בהפחת התפשטות של מחלות כמו איידס וצהבת הנגרמות משימוש במזרקים מזוהמים.

אזור	כתובת	טלפון	רכז	ימי פעילות
מנהל פרויקט ארצי	גולומב 53, ת"א	050-6265051	דני גולד	
אשדוד	רח' הרב קוק 9, רובע ב'	052-6866604	יהודה בוצ'צ'ו	א'ז-ד' 16.15-19.00
באר שבע	ההסתדרות 97	054-5681713	אלה יוספוב	א' 11.00-14.00, ה' 14.00-17.00
חיפה	רח' החלוץ 3	054-7430330	נעה מוסטון	ב' ו-ה' 16.00-19.00
ירושלים	יפו 45	052-8442626	גילה אהרוני	ב' 14.00-17.00, ד' 11.00-14.00
תל אביב	גולומב 53	052-4463331	שלי צעדי	א' ו-ה' 16.00-19.00, ב' 15.00-18.00 (לנשים בלבד)

מושגי יסוד

(מבוסס בחלקו על תרגום הלקסיקון למונחים בתחום הסמים והאלכוהול אשר הוכן על ידי ארגון הבריאות העולמי)

סמים או חומרים פסיכו-אקטיביים: חומרים המוכנסים לגוף שלא לצורך הזנה או ריפוי, ומשפיעים על הגוף והנפש. השפעתם על המוח משנה את התייחסות המשתמש אל הקורה סביבו, בלא יכולת של שליטה בשינוי. הם משפיעים על תהליכים נפשיים (כגון: חשיבה, רגשות, תפיסה, הזיות) וגופניים (כגון: עוררות יתר, איטיות בתגובות, פגיעה ביציבה).

סוגי הסמים:

- ◆ סמים המדכאים את פעילותה של מערכת העצבים המרכזית דוגמת אלכוהול, תרופות שינה ותרופות מרגיעות כגון בנזודיאזיפנים.
- ◆ סמים מעוררי הזיות דוגמת חשיש ומריחואנה, אל-אס-די, פטריות הזיה.
- ◆ סמים שמעוררים וממריצים את פעילותה של מערכת העצבים המרכזית דוגמת קוקאין, קראק, אמפטמינים, אקסטזי, פופרס, "חגיגת".
- ◆ סמים משככי כאבים (נרקוטיים או פיאטיים) המדכאים את מערכת העצבים דוגמת הרואין, מורפין, קודאין, אופיום, מתדון, דמידרול.

התמכרות: שימוש חוזר בחומר פסיכו-אקטיבי באופן בו המשתמש (המכור) נמצא במצב של הרעלה ("מסומם", "שיכור") לעתים קרובות או באופן כרוני; חושב באופן אובססיבי על דרכים להשגת הסם ופועל באופן כפייתי ומתמיד להשגתו בכל האמצעים, עד כדי שיתוק כל פעילות אחרת שלו; הוא מתקשה להפסיק את השימוש בסם בכוחות עצמו או לשלוט בו על אף מודעותו לנזק אשר גורם לו המשך השימוש; התמכרות הינה תופעה המורכבת הן מהיבטים ביולוגיים הן מהיבטים נפשיים וחברתיים. מהבחינה הרפואית מדובר במחלה מוחית כרונית המתבטאת בשינויים נירו-פלסטיים ברמה העצבית וברמה המולקולארית במוח; חלק מהשינויים הפיזיים וחלקם בלתי הפיכים. תופעות גופניות ונפשיות המתלוות להתמכרות הן: תלות גופנית ונפשית, סבילות, תסמיני גמילה.

תלות גופנית: מצב שבו האדם מסוגל לתפקד רק בנוכחות הסם. התלות מתבטאת בהופעת תסמיני גמילה בהיעדר הסם ובעיסוק הכפייתי בהשגתו אשר גובר על כל פעילות אחרת.

סבילות: מצב שבו האדם אינו מגיב עוד לכמות הסם שהורגל לקחת. הוא זקוק לכמות הולכת וגדלה על מנת להרגיש את ההשפעה שהרגיש בעבר אחרי נטילת כמות קטנה יותר.

תסמיני גמילה: קבוצת תסמינים גופניים המופיעים עם צמצום השימוש בסם או הפסקתו. התסמינים הללו חולפים כעבור מספר ימים (עד שבוע), והם בדרך כלל הפוכים לאלו המאפיינים הרעלה חריפה (מצב של "שכרות" או "סימום") ותלויים בסם שנלקח טרם ההפסקה. תסמינים אלו הינם מאד לא נעימים במקרה הטוב עד בלתי נסבלים. במקרים קיצוניים יכול להיגרם מוות.

- ◆ תסמיני גמילה מאלכוהול - רעד, הזעה, חרדה, אי שקט, דיכאון, בחילה, 48-6 שעות לאחר הפסקת השתייה (נעלמת לאחר 5-2 ימים. סיבוכים אפשריים: התקפים אפילפטיים ודליריום טרמנס (הזיות, רעד קשה).
- ◆ תסמיני גמילה ממשככי כאבים למיניהם - דומים לאלו של אלכוהול אך יכולים לכלול גם כאבי שרירים, טיקים לא רצוניים, עיוותים בתפיסה.
- ◆ תסמיני גמילה מאופיאטים (הרואין, אופיום, מתדון) - אף נזלת, דמעת, כאבי והתכווצויות שרירים, התקפי קור, עור ברווז, כאבי בטן, שלשולים.
- ◆ תסמיני גמילה מסמים ממריצים - פחות אפשריים לאפיינם בשל השונות בין הסמים, אולם במקרים רבים מורגש דיכאון המלווה בתחושת חולי, אדישות, התפרצויות אלימות וחוסר יציבות.

תלות נפשית: המשך ההתנהגות הכפייתית של חיפוש הסם גם כשחולפים תסמיני הגמילה.

תחלואה כפולה פסיכיאטרית/נפשית: מצב שבו האדם מאובחן כסובל ממחלת נפש חמורה (ציר I ב-DSM-IV) יחד עם שימוש לרעה בסמים. האבחנה חשובה מאחר שבחלק מהמקרים השימוש בסם משמש כמעין "ריפוי עצמי" של החולה; במקרים אחרים הוא מחמיר את מחלת הנפש.

תחלואה כפולה גופנית: מצב שבו האדם שמכור לסמים סובל במקביל ממחלה גופנית חמורה המחייבת התייחסות מיוחדת בתהליך הטיפול והגמילה.

שימוש מרובה סמים (poly-drug abuse) שימוש בו זמני ביותר מסם אחד.

הישנות המחלה (relapse): "מעידה", חזרה לשימוש לאחר תקופה של אי שימוש בסמים, אלכוהול או חומרים אחרים.

כתובות המשרדים האמונים על הטיפול בהתמכרויות

הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול

כתובת: כנפי נשרים, 7 גבעת שאול, ת.ד. 3985 ירושלים 91039

טלפון: 02-5675911

פקס: 02-6513956

דואר אלקטרוני: hotmail@antidrugs.gov.il

אתר: www.antidrugs.gov.il

הקו החם: 1-700-500-508

מנכ"ל הרשות: מר יאיר גלר

ראש תחום טיפול ושיקום: ד"ר חיים מהל

המחלקה לטיפול בהתמכרויות במשרד הבריאות

כתובת: דוד המלך 20, ירושלים 91010

פקס: 02 - 6231196

טלפון: 02-6228888

אתר: <http://www.health.gov.il/samim>

מנהלת: ד"ר פאולה רושקה

סגן מנהל ומפקח רפואי ארצי: ד"ר אנטולי מרגוליס

מרכז בכיר אלכוהול והתנהגות ממכרת: דני בודובסקי

מפקח מחוז צפון: ד"ר דוד קמינסקי 04-6557875

מפקח מחוז חיפה: ד"ר מוטי שומשקביץ 09-8981172

מפקחת מחוז ת"א: ד"ר לודמילה חלד 04-6346124-5

מפקח מחוז ירושלים: ד"ר לאוניד קרגיציב 02-5313305

מפקחת מחוז מרכז: ד"ר הלינה פיפלקס 03-6836252

מפקחת מחוז דרום: ד"ר מרינה רפפורט 08-6263506

השרות לטיפול בהתמכרויות במשרד הרווחה

כתובת: יד חרוצים 10, ירושלים 93420

פקס: 02 - 6708239

טלפון: 02-6708174

אתר: <http://www.molsa.gov.il/MisradHarevacha/Distress/Addictions>

מנהלת: איריס פלורנטין

מרכז השרות במחוז חיפה והצפון

מר נאגי מטאנס טלפון: 04 -

מרכזת השרות במחוז תל-אביב והמרכז

רוני יוסיפון טלפון: 5125516 - 03

מרכזת השרות במחוז ירושלים

גלית גבע טלפון: 5650152 - 02

מרכזת השרות במחוז באר-שבע והדרום

עוגניה חננאל טלפון: 6264902 - 08

השירות לדרי רחוב במשרד הרווחה

מפקחת ארצית

רחל אבידן טל' 02-6708359 או 02-6708176

מרכזת השירות ירושלים

אורלי אוסטרמן טל' 02-5650130 פקס 02-5650131
מקור חיים 35 ירושלים

מרכזת השירות באר-שבע והדרום

מירי בקר טל' 08-6264927 פקס 08-6264913
קרית הממשלה רח' התקווה 4 באר שבע

מרכזת השירות תל-אביב והמרכז

ניבה מילנר טל' 03-5125674 פקס 03-5125721
שד' ירושלים 22 יפו

מפקח ומרכז דרי רחוב חיפה והצפון

איציק יואל טל 04-8619187 פקס 04-8619159
רח' חסן שוקרי 5 קומה א' חיפה